

ΕΜΠΝΕΥΣΗ

ΑΛΜΥΡΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΑ

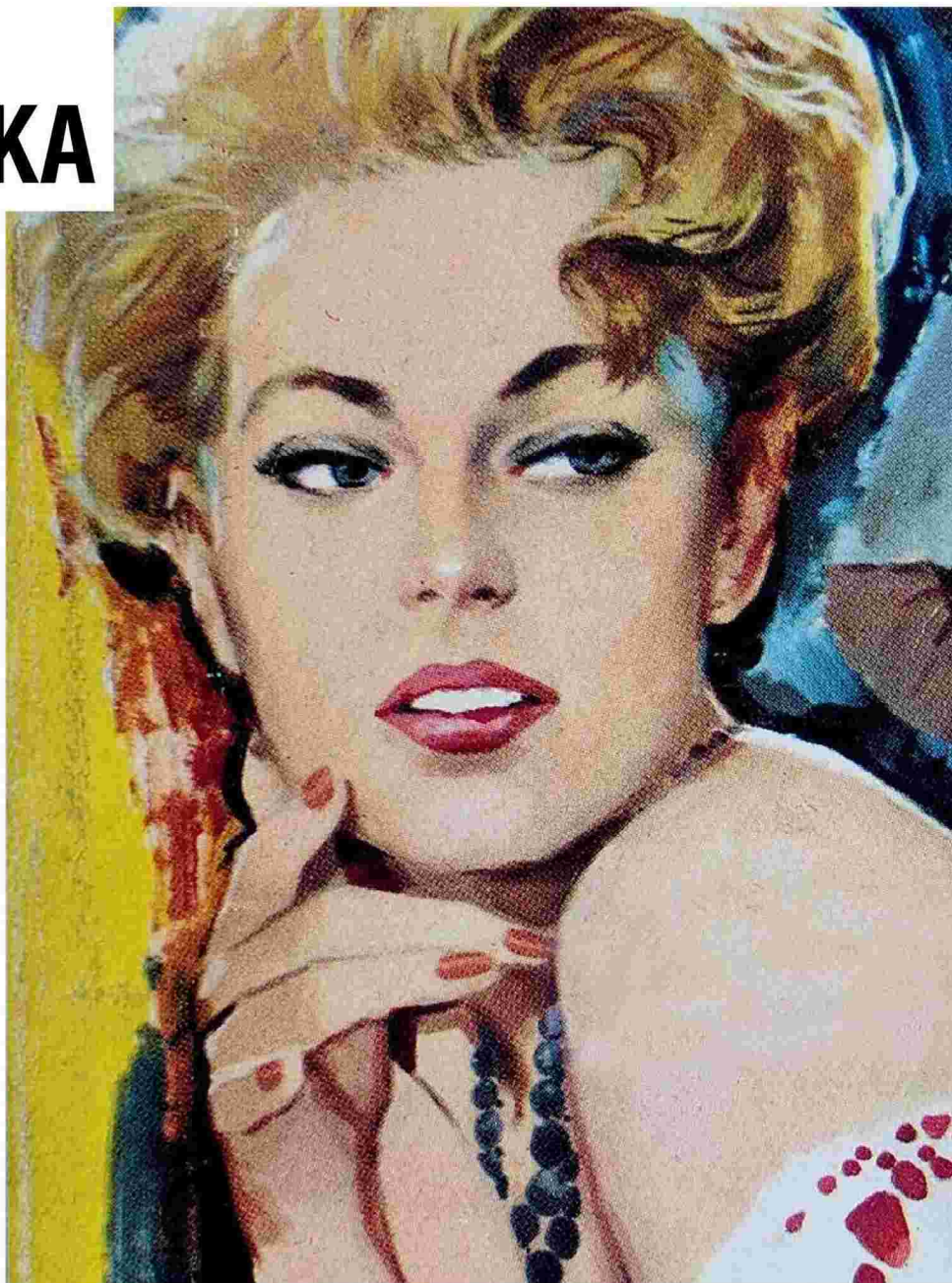
Το «Καλοκαίρι του φόβου» είναι ο τίτλος ενός αστυνομικού μυθιστορήματος του Γιάννη Μαρή. Μήπως η λύση για το φετινό καλοκαίρι είναι η ομοιοπαθητική;

// ΚΕΙΜΕΝΟ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΣΟΥΜΠΛΕΚΑΣ //

Τα μισά αστυνομικά της βιβλιοθήκης μου έχουν κόκκους άμμου, ξερά αρμυρίκια και σελίδες κατσαρωμένες από την υγρασία. Τα άλλα μισά βρίσκονται σε άψογη κατάσταση.

Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν αυτά που έχουν ταξιδέψει ανά την Ελλάδα, έχουν βρεθεί σε πάγκους πλοίων, σε ψάθες παραλίας, σε λιγδωμένα τραπεζομάντιλα – μυρίζουν αντηλιακό και ψαρίλα. Στη δεύτερη, εκείνα που έχουν το πολύ πολύ κάποιον διακριτικό λεκέ από καφέ – είναι κατά κανόνα αγγλοσαξονικά ή σκανδιναβικά, βουτηγμένα στην ομίχλη και στο χιόνι.

Τα «ταξιδιάρικα» αστυνομικά μου είναι γραμμένα από συγγραφείς της Μεσογείου και, παρόλο που δεν διαδραματίζονται απαραίτητα καλοκαίρι, η ανάγνωσή τους είναι λίγο σαν το ροζέ κρασί: ακόμη κι αν προτιμάς το κόκκινο, τους θερινούς μήνες δύσκολα αντιστέκεσαι σε κάτι πιο δροσερό και παιχνιδιάρικο. Όχι πως τα αστυνομικά του νότου είναι ανάλαφρα. Ίσα ίσα, μπορεί να γίνουν εξαιρετικά βίαια. Απλώς δεν έχουν την ακραία νοσηρότητα και απανθρωπιά που συχνά συναντάμε στην αστυνομική λογοτεχνία του βορρά. Είναι επίσης ξεκάθαρα πολιτικά, ίσως περισσότερο από κάθε άλλο λογοτεχνικό είδος σήμερα. Οι συγγραφείς τους ασχολούνται με το παρόν. Η αποδοχή των

συμβάσεων του είδους τους απελευθερώνει, ώστε να εστιάσουν στις κοινωνικοπολιτικές συγκρούσεις, στις οικονομικές σχέσεις και στη διεισδυτική ανάλυση της επικαιρότητας.

Ο ήρωας του Πέτρου Μάρκαρη, ο αστυνομικός Χαρίτος, ένας τυπικός μικροαστός οικογενειάρχης στα πρότυπα του αστυνομικού Μπέκα του Γιάννη Μαρή, μονολογεί: «Εχουμε έρθει για διακοπές στο νησί και μένουμε στο σπίτι της αδελφής της Αδριανής. Το δέχτηκα με μισή καρδιά, γιατί δεν μου αρέσει να φιλοξενούμαι και να είμαι συνεχώς στην τσίτα. Αφενός

όμως η Αδριανή ήθελε να δει την αδελφή της και αφετέρου έπρεπε να κάνουμε οικονομία, γιατί με τις σπουδές της Κατερίνας, της κόρης μου, στη Θεσσαλονίκη δεν περισσεύουν λεφτά όχι για ξενοδοχείο τύπου ντεμί-πανσιόν, όπως το λέει η Αδριανή, αλλά ούτε για δωμάτιο με καμινέ στην αυλή, τύπου ρουμς του λετ, όπως τα λένε οι πινακίδες που είναι κρεμασμένες σε κάθε τέως ακούρι του νησιού. Παλιά υπήρχαν ακούρια και γαϊδουράκια. Τώρα υπάρχουν ακούρια και τουρίστες».*

Ο Σικελός συνάδελφός του, επιθεωρητής

ΕΜΠΝΕΥΣΗ

Στον αντίποδα του Μονταλμπάνο: σεξ και βία κατά τα αμερικανικά πρότυπα. Λεπτομέρεια εξωφύλλου της pulp σειράς IL GIALLO Mondadori, που εκδίδεται στην Ιταλία από το 1929.

νταλμπάνο ο ήρωας του Καμιλλέρι, ο οποίος λατρεύει τη θάλασσα, τις ωραίες γυναίκες, το φαγητό, αλλά πάνω απ' όλα το νησί του.

«Αυτή όμως η Σικελία άρεσε στον αστυνόμο, με το λίγο πράσινο και την ξερή γη, που έμοιαζε αδύνατο να καλλιεργηθεί και να προσφέρει τα προς το ζην στους γεωργούς, τους οποίους όλο και πιο σπάνια συναντούσες σ' εκείνα τα μέρη, με τις γκέτες, το κασκέτο και το όπλο κρεμασμένο στην πλάτη, που τον χαιρετούσαν καβάλα στο μουλάρι, φέρνοντας τα δύο δάχτυλα στο γέισο του κασκέτου τους».**

Τα βιβλία των δύο συγγραφέων θα μπορούσαν να διαβαστούν και ως εθνογραφικές μελέτες.

Οι ήρωές τους δεν φτάνουν στις λύσεις μέσω περιπλοκών συλλογισμών ή εντυπωσιακών δράσεων. Καταλήγουν στη διαλεύκανση των υποθέσεων επειδή είναι πεισματάρηδες, επειδή πιστεύουν στην τιμιότητα, επειδή νοιάζονται για τους άλλους. Αλλά κυρίως επειδή είναι οργανικά δεμένοι με τον τόπο τους, είναι κομμάτι του.

Το ελληνικό κοινό δεν αγάπησε πολύ τα αστυνομικά στο παρελθόν. Από τη μια ο μικροαστικός καθωσπρεπισμός, από την άλλη ο αριστερός δογματισμός, η αστυνομική λογοτεχνία ήταν πάντα αποσυνάγηση στην Ελλάδα. Ίσως σήμερα η συγκυρία είναι πιο πρόσφορη.

Όπως λέει ο Βάλτερ Μπένγιαμιν, «η σωτηρία μας είναι η απονάρκωση της μιας αγωνίας μέσω της άλλης. Ανάμεσα στις νεόκοπες σελίδες των αστυνομικών μυθιστορημάτων αναζητούμε τα περιπτά άγχη, παρθένα κατά κάποιον τρόπο, που ίσως μας βοηθήσουν να αποφύγουμε τα αρχαϊκά άγχη του ταξιδιού».

Ή όπως το θέτει πιο πρακτικά ο Μονταλμπάνο: «Το πρώτο πράγμα που πρέπει να κάνουμε είναι να βάλουμε μαγιά. Διαφορετικά, μ' αυτή τη ζέστη δεν θα μπορέσουμε να σκεφτούμε».

Μονταλμπάνο, ήρωας του Αντρέα Καμιλλέρι, μοιάζει να συναινεί στην απαισιοδοξία: «Επιτέλους, αργά το βράδυ οι οικογένειες με τα παιδιά που έκλαιγαν ή φώναζαν, οι μεθυσμένες και τσακωμένες παρέες, τα σφιχταγκαλιασμένα ζευγαράκια, οι μοναχικοί νεαροί με το κινητό κολλημένο στο αυτί, διάφορα ζευγαράκια με το ράδιο, το CD κι άλλα παράξενα μηχανήματα από τα οποία ακούγανε μουσική στη διαπασών έφυγαν από την παραλία. Η βρόμα, σκέφτηκε ο αστυνόμος, είναι σημάδι ότι από εκεί πέρασε ο άνθρωπος: λένε ότι ακόμη και

στο Έβερεστ υπάρχουν σκουιπίδια και πως ολόκληρο το διάστημα έχει γίνει χώρος απόθεσης σκουιπιδιών».

Ο Καμιλλέρι και ο Μάρκαρης μοιράζονται πολλά κοινά και υπήρξαν φίλοι. Προέρχονται και οι δύο από τον χώρο του θεάτρου και του κινηματογράφου, άρχισαν να γράφουν αστυνομικά αργά στη ζωή τους – κοντά στα εξήντα – και έχουν και κάποιους κοινούς λογοτεχνικούς προγόνους: τον Ζορζ Σιμενόν και τον Μανουέλ Βάσκεθ Μονταλμπάν. Προς τιμήν, εξάλλου, του Ισπανού συγγραφέα «βαφτίστηκε» Μο-

* Πέτρος Μάρκαρης, «Άμυνα ζώνης», εκδ. Γαβριλίδης

* Αντρέα Καμιλλέρι, «Η φωνή του βιολιού», εκδ. Πατάκη

